

گزارش جلسات برگزار شده توسط گروه‌های علمی

فرهنگستان علوم پزشکی جمهوری اسلامی ایران

گروه علمی: بالینی تاریخ برگزاری جلسه ۳۰۷: ۱۴۰۳/۰۷/۲۵

موضوع/ موضوعات جلسه: ۱- بررسی رویکردهای علمی مشورت‌های پزشکی در درمان بیماری‌ها

۲- گزارش طرح‌های پژوهشی

اعضای حاضر در جلسه (حضور، مجازی): آقای دکتر فریدون عزیزی، آقای دکتر سیاوش صحت، آقای دکتر مسعود پورمقدس، آقای دکتر یحیی دولتی، آقای دکتر محمدرضا رزاقی، آقای دکتر یدالله زاهدپاشا، آقای دکتر حسن عارفی، آقای دکتر خلیل انصارین، آقای دکتر احمدخالق نژادطبری، آقای دکتر جواد مرتضوی، آقای دکتر امیرعباس مؤمنان، آقای دکتر محسن نوروزی‌نیا، آقای دکتر محمدعلی جوادی، آقای دکتر پیمان ادیبی، آقای دکتر علیرضا فیروز، آقای دکتر علیرضا کریمی‌یزدی، آقای دکتر محمدحسین حریرچیان، آقای دکتر شهرام صمدی،

خلاصه موضوع/ موضوعات مطرح شده در جلسه: در ارتباط با انتخاب شخصیت برگزیده سال ۱۴۰۳ فرهنگستان، ضمن بررسی آیین‌نامه انتخاب دانشمند برگزیده در جلسه، کاندیداها و اعضاء پیوسته معرفی شدند و در نهایت پس از رای‌گیری آقای دکتر محمدعلی جوادی به عنوان عضو پیوسته و منتخب گروه علوم بالینی برای سال ۱۴۰۳ انتخاب شدند. سپس جلسه وارد دستور شد و موضوع مشاوره‌های علمی و روند پیگیری مشورت‌ها مورد توجه قرار گرفت. نحوه بکارگیری مشاوره‌های پزشکی در طی یک روند علمی می‌بایست به انجام برسد. در بسیاری از بیماری‌ها آزمایش‌های اولیه و اقدامات تشخیصی ضروری براساس مطالب علمی بصورت معمول به انجام می‌رسد. در تمام بخش‌های درمانی نیاز به همفکری در مشاوره‌های علمی وجود دارد. به هر حال موارد زیادی به عنوان عوامل تاثیرگذار در بکارگیری مشاوره‌های پزشکی وجود دارد. بخش قانونی موضوعی است که گریبان همکاران را گرفته است، استناد پزشکی قانونی به تجربه علمی افراد و کتاب‌های رفرنس و تفسیرهای متعدد که از آن‌ها می‌شود، خود معضلی برای روند درمان بیماران شده است. نقش راهنماهای بالینی که مورد اتفاق نظر مراکز علمی و سیاستگذاران نظام سلامت و همچنین پزشکی قانونی باشد می‌تواند بسیاری از نابسامانی‌ها را برطرف کند. در دیگر نقاط دنیا از جمله آمریکا، مؤسسه‌هایی وجود دارند که علی‌رغم وجود راهنماهای بالینی ولی بر اساس شرایط و بودجه در نظام ارائه خدمات، نحوه بکارگیری اقدامات تشخیصی و درمانی را تایید یا رد می‌کنند و به همین دلیل خیلی از مطالب علمی حتی مواردی که در راهنماهای استاندارد بالینی ذکر شده است در دستور کار پروسه‌های علمی یا مشاوره‌های پزشکی قرار نمی‌گیرد. از طرفی تقاضاهای القایی در کشور بسیار زیاد است چه در حوزه داروها و یا تجهیزات و چه

درمورد روش‌های درمانی که خود منجر به تاثیر در مشاوره‌های پزشکی و تغيير و تفسير مسير علمي مدیریت بیماری‌ها شده است.

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی نیز به عنوان متولی سیاست‌گذاری‌های نظام سلامت هم در حیطه تدوین و ارائه راهنماهای بالینی در کشور می‌بایست اقدام کند و هم نسبت به ایجاد سازوکار لازم در جهت الزام به تمکین سازمان‌های بیمه‌گر و پزشکان برای بکارگیری و اتفاق نظر در مورد راهنماهای بالینی مقررات و نظارت لازم را اعمال کند. در عین حال فرهنگستان نیز می‌تواند نقش مؤثرتری را برای هماهنگی و مدیریت این موضوع انجام دهد. در معاونت درمان وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی دفتر ارزیابی فن‌آوری‌های سلامت، تدوین استاندارد و تعرفه خدمات سلامت نقش بسزایی را در تدوین راهنماهای بالینی براساس شایع‌ترین بیماری‌ها از طریق همکاری و هدایت سازمان نظام پزشکی، دپارتمان‌های آموزشی و دانشگاهی و انجمن‌های علمی می‌تواند ایفا کند، در حال حاضر چرخه ارتباطی این دفتر با بخش‌های علمی و مراکز آموزشی دانشگاهی کامل نیست و لازم است این ارتباط دقیق و منظم باشد. به نظر می‌رسد بهتر است راهنماهای بالینی در دوره‌های سه یا پنج ساله مورد بازنگری قرار گیرند که با توجه به پیشرفت‌های علمی و امکانات کشوری قابل اجرا و استناد باشند.

در ادامه در ارتباط با گزارش نهایی طرح تحقیقاتی با عنوان "آینده‌پژوهی رشته‌های فلوشیپ چشم پزشکی" گزارش نهایی توسط مجری محترم ارائه شد. و کاربست نهایی و نتایج این پروژه تحقیقاتی در اختیار گروه قرار گرفت. همچنین در ارتباط با طرح تحقیقاتی با عنوان "تحلیل وضعیت موجود آموزش بالینی در مراکز آموزشی درمانی و ارائه پیشنهادهایی جهت ارتقاء و توسعه" توسط مجری در گروه گزارش پیشرفت ارائه شد. شرایط موجود و وضعیت فعلی در مراکز بالینی و همچنین مفاهیم در آموزش عرصه‌های بالینی و آموزش مطالب بالینی، گروه‌های هدف در آموزش بالینی، رده‌های مختلف در آموزش بالینی از جمله مواردی بود که در اجرای این پروژه مورد توجه قرار گرفته است. نگاه به زیرساخت‌ها و فرآیندهای بالینی نیز از ارکان دیگر تحقیق بود. آموزش در بالین یک فرصت است که هم در ارتقاء مهارت‌ها و هم در ایجاد دیدگاه جامع آموزش گیرندگان مؤثر است.

در این تحقیق حدود ۴۱ سنجه مرتبط با آموزش بالینی در دوره‌های مختلف اعتباربخشی‌های آموزشی از میان استانداردهای مختلف استخراج شد. در دوره‌های سال‌های ۱۳۹۶، ۱۳۹۷، ۱۳۹۸ و ۱۴۰۰ مراکز درمانی آموزشی در ایران مورد اعتبارسنجی قرار گرفته است که در نهایت براساس آمار نشان داده شده که این اعتباربخشی‌ها تاثیر بسزایی در ارتقاء کیفیت آموزش بالینی داشته‌اند. براساس تحلیل یافته‌های این تحقیق: وضعیت استانداردهای اعتباربخشی در اغلب حیطه‌ها در مرکز آموزش درمانی مناسب است ولی تفاوت‌های قابل

توجهی در بعضی از موارد بین مراکز آموزشی مختلف از نظر انطباق با شاخص‌ها و استانداردهای اعتباربخشی وجود دارد و در نهایت یافته‌ها حاکی است اعتباربخشی تاثیر بر ارتقاء استانداردهای مربوط به آموزش بالینی داشته است.

در این مطالعه از نظرات خبرگان استفاده شد و تحلیل وضعیت موجود نیز ارائه شد و نکاتی همچون موانع ناشی از برنامه‌های آموزشی، زیرساخت‌ها، اعضای هیئت علمی، فراگیران و محیط‌های آموزشی مطرح شد. راه‌حل‌های ارائه شده توسط خبرگان نیز در محورهای:

الف- مشخص شدن نقش و وظایف دانش‌آموختگان در نظام بهداشت و درمان

ب- تعیین مداخلات در سطح ماکرو همانند تدوین مبتنی بر توانمندی

خ- ارزیابی و پیش‌دقیق و مستمر آموزش بالینی

د- استقرار نظام ارزیابی فراگیران با تایید صلاحیت بالینی

ر- فراهم‌آوری زیرساخت‌های لازم و مناسب

در کوتاه‌مدت به نظر می‌رسد روند پیش از درون مراکز آموزشی بالینی توسط دانشگاه‌ها و مراکز آموزشی در دانشگاه‌های بزرگ بتواند موجب ارتقاء کیفیت آموزش بالینی و مهارت‌ها شود که این موضوع درمورد دانشگاه‌های کوچک نیز با کمک و هدایت دانشگاه‌ها بزرگ و اقماری قابل اجرا است.

رئوس نتایج مذاکرات در جلسه:

الف- بر اساس مباحث مطرح شده نقش مولفه‌های موثر در ایجاد مسیر علمی در مشاوره‌های علمی می‌بایست با همکاری سازمان‌ها و ایجاد سازوکارهای مناسب چه از طریق پیگیری قوانین و یا نظارت دقیق در نظام سلامت صورت پذیرد.

۱- تدوین و اجماع برای تدوین و ارائه راهنماهای بالینی منطبق با شرایط اقتصادی و نظام سلامت

۲- همکاری انجمن‌های علمی در تدوین راهنماهای بالینی با معاونت آموزشی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

۳- نقش محوری وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، معاونت درمان و دفتر ارزیابی

فن‌آوری‌های سلامت، تدوین استاندارد و تعرفه خدمات سلامت، برای رصد بار بیماری‌ها و تدوین راهنماهای بالینی درمورد بیماری‌های شایع

۴- فرهنگستان علوم پزشکی می‌تواند نسبت به تسریع روند مساعدت و همکاری سازمان نظام

پزشکی، سازمان‌های بیمه‌گر، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در پیگیری تدوین

راهنماهای استاندارد براساس شرایط اقتصادی و علمی اقدام کند.

۵- ضروریست پزشکی قانونی با تغییر رویکرد از استناد به نظر صاحبنظران یا کتاب‌های مرجع، به راهنماهای بالینی کشوری و اجماع علمی عمل نماید.

ب- درمورد طرح "تحلیل وضعیت موجود آموزش بالینی در مراکز آموزشی درمانی و ارائه پیشنهادهایی جهت ارتقاء و توسعه" مقرر شد خلاصه گزارش در اختیار اعضاء محترم گروه قرار گیرد تا در جلسات آتی درمورد راه‌کارها و پیشنهادهای بحث و تبادل نظر صورت پذیرد.

توصیه‌های مطرح شده برای پیگیری:

- ۱- مکاتبه با معاون محترم علمی جهت معرفی جناب آقای دکتر محمدعلی جوادی به عنوان برگزیده گروه علوم بالینی در سال ۱۴۰۳
- ۲- ارسال خلاصه طرح تحقیقاتی "تحلیل وضعیت موجود آموزش بالینی در مراکز آموزشی درمانی و ارائه پیشنهادهایی جهت ارتقاء و توسعه" برای اعضاء گروه
- ۳- ارسال گزارش نهایی طرح تحقیقاتی "آینده پژوهی آموزش فلوشیپ چشم پزشکی در ایران: نیازها، چالش‌های آینده و راهکارها" برای معاون محترم علمی

سایر موارد مهم:

نکته: گزارش جلسات علمی باید کوتاه (حداکثر یک صفحه)، شفاف، کامل و جالب باشد.

لطفا توضیحات بیشتر در پشت صفحه درج شود.